

Bývalý šéf slovenského regulačného úradu: Elektrina nemusí zdražieť vôbec. Štát by mal využiť nástroje, ktoré mu dáva legislatíva. To by ale musela byť iná vláda

- CZ24 News | 24. září 2021

SLOVENSKO: V súvislosti s tým, že boli avizované rastúce ceny energií, sa témou začala intenzívne zaoberať aj strana Smer-SD, ktorá o nej chcela diskutovať na pôde parlamentu v rámci mimoriadnej schôdze

Na snímke bývalý predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví Jozef Holjenčík

Vzrast cien elektriny až o 15 percent?

Nové ceny energií platné od začiatku roka 2022 by mali byť známe koncom novembra, najneskôr začiatkom decembra. Na ich regulácii v súčasnosti pracuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO).

Aktuálne sa hovorí o tom, že ceny elektriny by mali vzrásť o 10 až 15 percent, ceny plynu by zase mali ísť hore o približne 15 až 18 percent a ceny tepla v priemere o 10 percent.

Bývalý predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví **Jozef Holjenčík** však tvrdí, že elektrina nemusí zdražieť vôbec, pokiaľ ÚRSO využije nástroje, ktoré mu dáva k dispozícii legislatíva.

Holjenčík vysvetlil, že cenu elektriny tvoria komodita, sieťové poplatky a ostatné poplatky v systéme. Komodita tvorí asi 30-40 percent ceny, ďalších zhruba 30 percent tvoria sieťové poplatky a zvyšných asi 30 percent ďalšie poplatky.

„Základom zavádzajúceho tvrdenia o zdražení u nás je zaužívaná fráza o náraste cien elektriny na medzinárodných trhoch a o bezmocnosti úradu a ministerstva voči tejto pohrome, ktorú musia s negatívnym dopadom zahrnúť do výpočtu koncovej ceny elektriny,“ myslí si Holjenčík.

Cena elektriny na burzách nie je rozhodujúca

To je však podľa Holjenčíka deformovaná polopravda. Bývalý predseda regulačného úradu tvrdí, že cena elektriny na burzách zďaleka nie je rozhodujúci vstupný parameter pre výpočet koncovej ceny elektriny. ÚRSO má podľa Holjenčíka dostatok iných nástrojov, ktorými môže eliminovať tento negatívny vplyv.

Jednou zo zložiek koncovej ceny elektriny je tarifa za prevádzkovanie systému (TPS). Ide o tarifu, z ktorej sa financujú obnoviteľné zdroje energie. Keďže je výroba napríklad solárnej energie drahá, nikto by ju za cenu, ktorá by bola adekvátna nákladom a primeraného zisku nevykúpil. Preto ju štát dotuje a výrobcom hradí rozdiel medzi jej výkupnou cenou stanovenou vo vyhláske a cenou elektriny na medzinárodnej burze.

TPS teda tvorí fixná výkupná cena a doplatok. Suma všetkých doplatkov sa zahrnie do TPS a následne do koncovej ceny elektriny, objasňuje Holjenčík. Koncová cena elektriny za nasledujúci rok sa na základe legislatívy vypočítava z priemeru cien za prvý až šiesty mesiac (teda január až jún) v predchádzajúcom roku.

„Čím je teda rozdiel medzi výkupnou cenou a cenou na burze väčší, tým vyššia je suma za výkup solárnej elektriny vchádzajúca do TPS a tým viac negatívne ovplyvňuje koncovú cenu elektriny. Čím je cena elektriny na burze vyššia, tým menší bude doplatok za rozdiel medzi touto cenou a výkupnou cenou, čo znamená zníženie TPS,“ vysvetľuje ďalej Holjenčík.

ÚRSO môže otvoriť cenové konanie

Nástrojom na zníženie TPS je podľa Holjenčíka paragraf 17, ods. 2 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. Ustanovenie zákona dáva Úradu pre reguláciu sieťových odvetví možnosť otvoriť cenové konanie a okamžite znížiť hodnotu TPS a teda aj koncovú cenu elektriny.

Keďže do vzorca pre výpočet koncovej ceny elektriny by vstúpil menší objem TPS ako súčasných 400 miliónov eur, z čoho polovicu tvoria dotácie na fotovoltické elektrárne, to by kompenzovalo rast cien elektriny nakupovanej na svetových burzách.

Podľa Holjenčíka by sa to podpísalo veľmi pozitívne na koncovej cene elektriny pre všetkých odberateľov na Slovensku. Ceny elektriny by tak napokon nemuseli vôbec rásť. „Úrad má dostatočné páky na to, aby tomu zabránil,“ konštatuje bývalý šéf ÚRSO.

Bujará výstavba fotovoltických elektrární

Holjenčík tiež poukazuje na to, že manželka štátneho tajomníka ministerstva hospodárstva Karola

Galeka bola v období vlády Ivety Radičovej riaditeľkou Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu a obnoviteľných zdrojov energie (SAPI). V tom čase dochádzalo podľa Holjenčíka k bujarej výstavbe solárnych elektrární. V rokoch 2010 až 2012 bolo postavených najviac fotovoltických elektrární zodpovedajúcich približne 60 percentám výkonu všetkých takýchto doteraz inštalovaných elektrární.

Ministrom hospodárstva SR bol v tom období nominant SaS Juraj Miškov.

To podľa Holjenčíka spochybňuje aktivity na obmedzovanie solárnych elektrární, na ktoré sa odvoláva súčasné vedenie ministerstva hospodárstva vrátane Galeka.

Na snímke bývalý predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví Jozef Holjenčík

Holjenčík: Tzv. Ficov dlh nie je podložený

Holjenčík sa vyjadril aj k tzv. Ficovom dlhu distribučných spoločností, ktorý má negatívne

ovplyvňovať koncovú cenu elektriny.

Na Ficov dlh sa vo svojom nedávnom statuse na Facebooku odvolal aj predseda SaS a minister hospodárstva Richard Sulík: „Update k cenám energií: naša pracovná skupina na dennej báze hľadá riešenia a jej členmi sú okrem nezávislého ÚRSO a ministerstva financií aj predseda vlády. Spoločne pracujeme na riešeniach, ktoré zmiernia dopady celosvetovej krízy čo najviac. Zatiaľ sa nám podarilo napríklad úspešne vymazať celý historický Ficov dlh v hodnote 360 miliónov eur.“

O tzv. Ficovom dlhu sa tvrdí, že vznikol v predchádzajúcich rokoch podhodnocovaním odhadu predpokladanej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. To je však podľa Holjenčíka klamstvo.

Dlh, ktorý sa snažili dokázať distribučné spoločnosti, nebol podľa Holjenčíka nikdy podložený žiadnymi podkladmi s relevantnými číslami. „ÚRSO pod mojím vedením vždy konal na základe poskytnutých verifikovateľných podkladov. Vtedy sa nemohlo stať, že by úrad odsúhlasil podporu pre fotovoltický zdroj, ktorý nahlásil výrobu vyššiu ako je inštalovaný výkon zdroja,“ vysvetľuje Holjenčík.